Openbaarheidscanvas

Amsterdam

Een *kickstarter* voor actief openbaarmaken

Gemeente Amsterdam

Openbaarheidscanvas
Wat is het

Hallo!
Je hebt dit document voor je omdat je wil starten met actief openbaarmaken. Dat is mooi en belangrijk! Met dit Openbaarheidscanvas willen we je daarmee helpen en het een beetje makkelijker maken voor je.

Dit document
Op de volgende pagina's vind je het Openbaarheidscanvas en uitleg bij de vragen (velden). Het Openbaarheidscanvas kun je in A3-formaat printen en bijvoorbeeld samen tijdens een sessie met elkaar invullen. Hieronder leggen we uit hoe je het canvas gebruikt. Als je hierna of tijdens het invullen toch nog vragen hebt over het gebruik van het canvas, mail ons gerust!

De Wet open overheid gaat o.a. over actieve openbaarheid: het uit eigen beweging openbaarmaken van (overheids)informatie. Beginnen met actief openbaarmaken kan lastig zijn. Want wat ga je openbaarmaken, waar begin je mee en hoe doe je dat dan? De term 'openbaarmaken' is nogal groot. In onze gesprekken merken we dat als we het kleiner maken, in stappen erover praten, mensen vaak verder komen. En dat het vaak ineens een kwestie is van 'starten', of een goed gesprek met elkaar erover hebben. Dit canvas helpt je daarbij. Door 8 simpele vragen knippen we het grotere vraagstuk op, krijg je beter inzicht in wat je wil openbaarmaken en waarom. En kun je gerichter het gesprek aangaan met betrokkenen.

Het Openbaarheidscanvas kun je zien als een *kickstarter* voor actieve openbaarheid. Het is bedoeld om je te helpen *starten* met 'uit eigen beweging openbaarmaken'. Het lost niet het 'actieve openbaarheidsvraagstuk' voor je op. En soms kom je ook even niet verder. Bijvoorbeeld omdat er een te groot risico is, dat eerst op een ander niveau aangepakt en opgelost moet worden. Zie het canvas in dat soort gevallen als een hulpmiddel, zodat je weet welke gesprekken je eerst moet voeren en met wie. Maar we hopen dat je er een heel eind mee komt en dat het jou en je organisatie stimuleert in actieve openbaarmaking. Of dat het je dat laatste zetje geeft om nu echt te starten met het (actief) openbaarmaken van jouw project. Ga ervoor! Het recht op informatie is immers een democratisch recht. Alles wat wij maken is in beginsel van de burgers. Hoe mooi is het als we kunnen bijdragen aan een verandering naar een cultuur waarin we straks een echt open overheid zijn!

1 Wat wil ik openbaarmaken

2 Wat zijn de bijzonderheden

3 Waarom wil ik dit openbaarmaken

4 Welke informatie (documenten) ga ik openbaarmaken

Met welke informatie (documenten) begin ik

5 Wie zijn betrokkenen en wat is hun rol

Met wie begin ik en hoe betrek ik ze

6 Wie moet akkoord geven en hoe regel ik dat

Dit gaat over welke informatie in een document wel en niet openbaar te maken. Bijv. i.v.m. AVG

7 Hoe en waar wil ik (technisch) openbaarmaken

Wat heb ik daarvoor nodig

8 Welke risico’s zie ik en hoe ondervang ik die

Openbaarheidscanvas
Hoe werk je ermee

Het is eigenlijk heel simpel. Je begint bij vraag 1 en doorloopt alle vragen. Voor sommige vragen weet je zelf misschien al het volledige antwoord en sommige vragen zetten je aan tot denken of nodigen je uit om over in gesprek te gaan. Je hoeft de vragen niet in volgorde af te lopen. Als jij al weet wie alle betrokkenen zijn, kun je prima eerst veld 5 invullen. Dan kun je bijvoorbeeld samen met hen nadenken over de velden bij vraag 4 (welke documenten je openbaar wil maken en met welke je wil starten). Ons advies is wel om positief te starten. Bijvoorbeeld met waarom het zo belangrijk is dat de informatie openbaargemaakt wordt. Dat helpt je in het verdere denkproces. En je komt uiteindelijk vanzelf wel bij de risico's terecht. Aan het einde denk je na over hoe je die risico's kunt ondervangen. Daar kun je over in gesprek gaan, een brainstorm voor organiseren, of het kan bijvoorbeeld betekenen dat je eerst iets moet regelen voordat je echt kunt starten. Dat hangt af van wat de risico's zijn die je gaandeweg het invullen tegengekomen bent.

- **Vraag 1:** Wat wil je openbaar wil maken?
- **Vraag 2:** Wat zijn de bijzonderheden
- **Vraag 3:** Waarom wil ik dit openbaarmaken?
- **Vraag 4 (2 velden):** Welke informatie (documenten) ga ik openbaarmaken? En: Met welke informatie (documenten) begin ik?
- **Vraag 5 (2 velden):** Wie zijn betrokkenen en wat is hun rol? En: Met wie begin ik en hoe betrek ik ze?
- **Vraag 6:** Wie moet akkoord geven en hoe regel ik dat?
- **Vraag 7 (2 velden):** Hoe en waar wil ik (technisch) openbaarmaken? En: Wat heb ik daarvoor nodig?
- **Vraag 8:** Welke risico's zie ik en hoe ondervang ik die?

Op de volgende pagina vind je per vraag uitleg en toelichting. Daarna komt het lege canvas, die kun je printen en gebruiken voor jouw onderwerp. Veel succes!

1

Wat wil je openbaar wil maken? De titel dus eigenlijk. Een tip: geef er ook een subtitel bij die wat meer vertelt over waar het om gaat.

2

Hier komt de toelichting en eventuele bijzonderheden bij het gekozen onderwerp (bij vraag 1). Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat er personen buiten de eigen organisatie bij betrokken zijn. Of dat het bijvoorbeeld gaat om een participatietraject, omdat het project grote impact op een woongebied heeft.

3

Waarom is het eigenlijk zo belangrijk om openbaar te maken? Is dat omdat er een participatietraject start? Of omdat er een besluit genomen is waarvan de beslissing navolgbaar moet zijn? Of omdat er nieuw beleid komt waarover geïnformeerd moet worden? Hier zet je alle redenen neer waarom informatie openbaar moet zijn.

4

Over welke documenten hebben we het eigenlijk en met welke kun je het beste starten? Is dat bijvoorbeeld met de achtergrondinformatie, omdat mensen die nu nodig hebben? Of bijvoorbeeld met de documenten waar geen bezwaren aan zitten (bijv. vanuit de AVG) en die dus makkelijk al openbaargemaakt kunnen worden?

5

Wie zijn de betrokkenen, wat is hun rol en hoe betrek ik ze? Dat zijn bijvoorbeeld burgers, maar kunnen ook stakeholders, managers, Woo-deskundigen en communicatiedeskundigen zijn. Een tip: hier kun je beter wat teveel betrokkenen hebben staan die later weg kunnen, dan betrokkenen vergeten. Ook denk je in het tweede veld van deze vraag na over bij wie je begint. Dat is vaak degene die je formeel akkoord geeft om openbaar te maken, maar het zijn bijvoorbeeld ook de Woo-deskundige en de communicatiedeskundige die je in het verdere proces van openbaarmaken kunnen helpen.

6

Actief openbaarmaken is een zorgvuldig proces. Denk daarom goed na bij wie je akkoorden moet regelen. Maar zorg er tegelijkertijd voor dat je dit proces niet onnodig groot (traag) maakt. Stem af wanneer echt noodzakelijk meerdere akkoorden nodig zijn en houd het zoveel als mogelijk bij 1 akkoord. Door dit goed in te richten, versoepel je later in de tijd het proces.

7

Openbaarmaken gaat vandaag de dag vooral digitaal en gaat dus over het online publiceren van informatie. Daarvoor heb je een online omgeving nodig. Vaak is die al aanwezig en weet je de route erheen. Hier schrijf je dan vooral zaken op over de richtlijnen voor het aanleveren van documenten en bijvoorbeeld de frequentie. Mocht je nog geen online omgeving hebben, dan gebruik je deze twee velden om te bedenken hoe je dat kunt organiseren en wat je daarvoor nodig hebt.

8

Wellicht heb je – terwijl je het canvas aan het invullen was – enkele risico's of belemmeringen hier opgeschreven. Zaken die het openbaarmaken kunnen vertragen of zelfs tegenhouden. In deze stap ga je daarmee aan de slag. Kun je het gesprek erover aangaan en ze ondervangen of accepteren? Of is het bijvoorbeeld een idee om er een sessie met experts en creatievelingen voor te organiseren? Voorkom dat de risico's een *show stopper* worden. Door ze uit te spreken, kun je bedenken hoe je ze kunt ondervangen.

Openbaarheidscanvas
Colofon

Het Openbaarheidscentrum Amsterdam
Dit Openbaarheidscanvas is een initiatief van het Openbaarheidscentrum Amsterdam.

Meer over het Openbaarheidscentrum vind je op ons online publicatiekanaal Open Amsterdam: open.amsterdam. Andere documenten die het team van het Openbaarheidscentrum op Open Amsterdam publiceert vind je hier.

Mocht je vragen aan ons of over het Openbaarheidscanvas hebben: openbaarheidscentrum@amsterdam.nl. Je kunt ook lid worden van ons forum. Daar delen we alles wat we doen voor het Openbaarheidscentrum, kun je (online) met ons in gesprek gaan en je kunt reageren op wat we doen. Ons forum vind je hier: Openbaarheidscentrum Amsterdam Community.

Amsterdam, juli 2025